

Eduskunnan sivistysvaliokunta
siv@eduskunta.fi

7.10.2024

Sivistysvaliokunnan lausuntopyyntö HE 111/2024 vp hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuslain 22 §:n ja 70 §:n 2 momentin 5 kohdan kumoamisesta. Esityksessä ehdotetaan kumottaviksi varhaiskasvatuslain lainkohdat, joissa säädetään velvollisuudesta laatia paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma ja raportoida varhaiskasvatuksen henkilöstön täydennyskoulutuksesta.

Talentia ei kannata hallituksen lakiesitystä paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman velvoittavuudesta luopumisesta. Paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat määrittelevät miten varhaiskasvatus toteutuu kyseisen kunnan julkisessa ja yksityisessä varhaiskasvatuksessa ja on siten tärkeä asiakirja sekä valtakunnallisten tavoitteiden että paikallisesti tärkeinä pidettyjen pedagogisten painotusten toteuttamisessa ja paikallisen omaleimaisuuden huomioinnissa. Paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen on myös merkittävä varhaiskasvatuksen hallinnon ja henkilöstön yhteinen prosessi. Yhteinen prosessi varmistaa toiminnan tasalaatuisuutta ja yhdenvertaisuutta sekä mahdollistaa paikallisesti yhteistä varhaiskasvatuksen laadun arviointia ja kehittämistä.

Paikalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjataan paikalliset käytännöt muun muassa lapsen tuen toteutuksesta, henkilöstön, lasten ja huoltajien osallisuuden toteutumisesta ja monialaisen yhteistyön rakenteista ja toteutuksesta eri toimijoiden kanssa. Mikäli paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman velvoittavuudesta luovutaan, joudutaan nämä paikalliset varhaiskasvatuksen laadun ja lasten yhdenvertaisuuden kannalta merkittävät käytännöt kirjaamaan muihin asiakirjoihin. Näin ollen suunniteltu muutos ei vähentäisi kuntien hallinnollista työtä, joka on esityksen tavoitteena. Sen sijaan useiden erillisten ohjeiden laatiminen lisää hallinnollista työtä ja vaatii varhaiskasvatuksen henkilöstöltä perehtymistä useisiin erillisiin asiakirjoihin.

Hallituksen esityksessä todetaan lakiehdotuksen taloudellisista vaikutuksista, ettei varhaiskasvatussuunnitelman velvoittavuuden poistamisesta syntyviä laskennallisia säästöjä voida leikata täysin kuntien valtionosuuksista. Jo tämä vie merkittävästi pohjaa lakimuutoksen taloudellisilta perusteluilta.

Ehdotetun lakimuutoksen lapsivaikutuksissa on mainittu varhaiskasvatuksen suunnitteluvälitteillä olevan kielteisiä vaikutuksia erityisesti heikoimmassa asemassa olevien lasten kohdalla. Nykyisessä yhteiskunnallisessa tilanteessa, jossa sosiaalihuollon palveluiden ja



sosiaaliturvan leikkaukset vaikeuttavat lapsiperheiden asemaa merkittävästi emme voi hyväksyä tällaista lakimuutosta.

Suurimmassa osassa kuntia esiopetus toteutuu osana varhaiskasvatusta, jolloin hallituksen esityksen toteutuessa esiopetukseen laaditaan edelleen paikallinen esiopetussuunnitelma mutta ei varhaiskasvatussuunnitelmaa. Kuitenkin suurin osa esiopetuksessa olevista lapsista osallistuu esiopetusta täydentävään varhaiskasvatukseen.

Varhaiskasvatuksessa on tapahtunut runsaasti lainsäädännön uudistuksia viimeisen kymmenen vuoden aikana ja myös toimintaympäristössä on tapahtunut merkittäviä muutoksia. Talentia katsoo, että kunnille ja varhaiskasvatuksen toimipaikoille on annettava mahdollisuus jatkaa varhaiskasvatuslain ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden toimeenpanoa ja rakenteiden kehittämistä rauhassa ja pitkäjänteisesti ilman jatkuvia poukkoilevia uudistuksia.

Paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman velvoittavuuden poistamisen sijaan Opetushallituksen ja Opetus- ja kulttuuriministeriön on edelleen kehitettävä varhaiskasvatuksen ohjaavien asiakirjojen toimeenpanon tukimateriaaleja ja varhaiskasvatuksen henkilöstölle ja hallinnolle tarjottavaa koulutusta.

Esityksessä ehdotetaan myös henkilöstön täydennyskoulutuksen raportointivelvoitteen keventämistä siten, että varhaiskasvatuslain 70 §:n 2 momentin kohta 5 kumottaisiin. Talentia ei kannata tätä esitystä. On tärkeää, että tiedot varhaiskasvatuksen henkilöstön täydennyskoulutuksesta kootaan valtakunnallisesti yhteen tietovarantoon. Tämän tietovarannon pohjalta pystytään suunnittelemaan ja kehittämään koulutuksen sisältöjä valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti.

Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia

Jenni Karsio
puheenjohtaja

Anne Rytilahti
erityisasiantuntija

lisätietoja

Anne Rytilahti 0432013441 anne.rytilahti@talentia.fi

